

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з навчальної дисципліни

«УКРАЇНСЬКІ
ІСТОРИКО-ГУМАНІТАРНІ СТУДІЇ»

*(для здобувачів вищої освіти спеціальностей 022 – Дизайн,
023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація,
185 – Нафтогазова інженерія та технології, 193 – Геодезія та землеустрій,
206 – Садово-паркове господарство)*

Харків – ХНУМГ ім. О. М. БЕКЕТОВА – 2021

Методичні рекомендації для організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українські історико-гуманітарні студії» (для здобувачів вищої освіти спеціальностей 022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 185 – Нафтогазова інженерія та технології, 193 – Геодезія та землеустрій, 206 – Садово-паркове господарство») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: Г. Г. Фесенко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 24 с.

Укладач д-р філос. наук, проф. Г. Г. Фесенко

*Рекомендовано кафедрою історії і культурології,
протокол № 1 від 31.08.2021.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Розподіл часу за видами самостійної роботи.....	5
2 Підготовка до практичних занять.....	7
3 Підготовка до поточного контролю.....	18
Список рекомендованої літератури.....	21
Список рекомендованих інформаційних ресурсів	23

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Українські історико-гуманітарні студії» є важливою складовою гуманітарної підготовки здобувачів вищої освіти (бакалаврського рівня) у ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. **Метою** навчальної дисципліни є формування системи знань з історії України в гуманітарній ретроспективі, розуміння етнополітичних процесів та культурної спадкоємності, а **предметом** – аналіз суспільно-політичних, соціально-економічних та культурних процесів, що відбувалися на різних етапах розвитку українського державотворення.

Для опанування начального матеріалу з «Українських історико-гуманітарних студій», окрім лекційних та практичних занять, значна увага приділяється самостійній роботі. Самостійна робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ХНУМГ імені О. М. Бекетова»¹, самостійна робота, як органічна і невід’ємна частина навчального процесу, дозволяє студентству поглибити знання навчального матеріалу; напрацювати навички наукового пошуку та аналізу різноманітних видів інформаційних джерел; набувати таких якостей, як наполегливість та системність у виконанні роботи; самоменеджменту та тайм-менеджменту при опрацюванні навчального матеріалу.

Важливо, що під час самостійної роботи студентством набуваються загальні компетентності, передбачені Національною рамкою кваліфікацій (в частині «Відповідальність та автономія»), а також Стандартами вищої освіти України (здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, здатність працювати автономно).

¹ Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти (введено у дію наказом ректора ХНУМГ ім. О. М. Бекетова від 24.06.2019 р. №191-01) / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. URL:https://www.kname.edu.ua/images/Files/Normativny_Dokumenty/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%9F%D1%80%D0%BE_%D0%A1%D0%A0%D0%97%D0%92%D0%9E_2019.pdf (дата звернення: 31.08.2021).

1 РОЗПОДІЛ ЧАСУ ЗА ВИДАМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Обсяг самостійної роботи здобувачів вищої освіти визначено з урахуванням специфіки та змісту навчальної дисципліни «Українські історико-гуманітарні студії», її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітніх програм, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних занять (табл. 1).

Таблиця 1 – Структура навчальної дисципліни і розподіл часу

Змістові модулі	Кількість годин			
	усього	лек.	практ. заняття	сам. роб.
МОДУЛЬ (1 семестр)	90	15	30	45
Змістовий модуль 1	45	8	15	22
Змістовий модуль 2	45	7	15	23

Самостійна робота здійснюється за двома основними видами (табл. 2): 1) підготовка до практичних занять, 2) підготовка до поточного контролю – тестових завдань на платформі MOODLE. Під час проведення практичних занять застосовується така форма контролю, як усне опитування. Усне опитування здійснюється за питаннями, що передбачені планами практичних занять. Під час тематичних дискусій студентством набуваються уміння обґрунтовувати власну позицію стосовно оцінки історичних подій в контексті українського державотворення та розвитку громадянського суспільства, аналітичні навички роботи з практиками трансляції культурно-історичного досвіду.

Тестування проводиться за двома змістовими модулями у відповідному дистанційному курсі у віртуальному освітньому середовищі Університету на

платформі MOODLE ХНУМГ ім. О.М. Бекетова (ID – 290)². Дистанційний курс містить такі ресурси та елементи: глосарій, календарний план виконання завдань, структурований лекційний матеріал, мультимедійні презентації, заняття за окремими темами, критерії оцінювання, тести для поточного контролю знань.

Таблиця 2 – Розподіл часу за видами самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин
Модуль. Українські історико-гуманітарні студії		45
ЗМ 1.1 Суспільно-історичні особливості формування гуманітарного простору в Україні		22
1	Підготовка до практичних занять (1 година на академічну годину практичних занять)	15
2	Підготовка до поточного контролю (тестове завдання на платформі MOODLE)	7
ЗМ 1.2 Історико-культурні візії гуманітарної складової українського минулого		23
1	Підготовка до практичних занять (1 година на академічну годину практичних занять)	15
2	Підготовка до поточного контролю (тестове завдання на платформі MOODLE)	8

² Фесенко Г. Г. Українські історико-гуманітарні студії : дистанційний курс / Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=758> (дата звернення: 31.08.2021).

2 ПІДГОТОВКА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Підготовка здобувачів вищої освіти до практичних занять з навчальної дисципліни «Українські історико-гуманітарні студії» передбачає опрацювання відповідного теоретичного матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни (табл. 3).

Таблиця 3 – Розподіл часу самостійної роботи з підготовки до практичних занять

Тема	Зміст	Кількість годин
1	2	3
Змістовий модуль 1		15
Тема 1 Українські студії: коло історичних джерел	Джерела історії України, їх різновиди (документальні, вербальні, зображальні, оповідні та ін.). Сучасні методи дослідження історичних джерел. Спеціальні історичні дисципліни: роль в дослідженні історії України. Українське джерелознавство. Іноземні джерела історії і культури України	2
Тема 2 Українські студії: вітчизняна та зарубіжна історіографія	Українська історіографія: етапи розвитку. Іноземна історіографія історії і культури України. Антиукраїнські історичні міфи	2
Тема 3 Етнографія України: теоретичні засади та історична практика	Сутність етносу, теорії етногенезу. Етапи становлення етнографічних досліджень в Україні. Видатні етнографи України. Федір Вовк – етнограф, антрополог, археолог, громадський діяч.	2

Продовження таблиці 3

1	2	3
<p>Тема 4 Історико-етнографічні регіони України</p>	<p>Історичне районування України: етнографічні особливості історичної реконструкції територіальних спільнот. Етнографічне районування України: Полісся, Волинь, Поділля, Середня Наддніпрянщина, Слобожанщина та ін.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 5 Історичні дискурси соціальної та національної боротьби в домодерній Україні</p>	<p>Соціальна боротьба в Київській Русі, Галицько-Волинській державі. Боротьба в укр. землях з соціальним та нац. гнобленням у часи Речі Посполитої. Феномен укр. козацтва. Гетьманщина. Гайдамаччина, опришки. Соціальна боротьба в Україні у ХІХ – на поч. ХХ ст.</p>	<p>2</p>
<p>Тема 6 Модерні візії національної боротьби в Україні у ХХ ст.</p>	<p>Українське національне відродження ХІХ ст. Соціальна та національна боротьба у часи національно-демократичної революції (1917–1920 рр.) та у роки входження України до СРСР (1920–1991 рр.)</p>	<p>2</p>
<p>Тема 7 Державотворення українського народу у добу середньовіччя та нової історії</p>	<p>Основні етапи українського державотворення. Княжа доба: питання влади та свободи. Галицько-Волинське князівство (1199 – 1349). Козацько-гетьманська держава (серед. ХVІІ – кін. ХVІІІ ст.). Козацька демократія</p>	<p>1</p>
<p>Тема 8 Державотворчі процеси в Україні у ХХ ст. – на початку ХХІ ст.</p>	<p>Проголошення Української Народної Республіки. Українська Центральна Рада. Українська Держава. Відновлення УНР. Директорія. Проголошення Західно-Української Народної Республіки. Карпатська Україна: від автономії до проголошення незалежності. Україна (від 1991 року): становлення незалежної держави. Творення нової України</p>	<p>2</p>

Продовження таблиці 3

1	2	3
Змістовий модуль 2		15
<p>Тема 9 Український етнос в культурно-цивілізаційній ретроспективі</p>	<p>Цивілізація і культура. Український етнос: культурно-цивілізаційні інтерпретації. Історичні етапи становлення української культури. Найдавніші археологічні культури на теренах України. Українські землі в контексті індоєвропейського питання. Культури бронзової та ранньої залізної доби. Давні слов'яни</p>	4
<p>Тема 10 Культура княжої доби X – XIII ст.</p>	<p>Джерела вивчення культури Київської Русі. Київська Русь у перспективі «Захід – Схід». Соціокультурні світи Русі (світ села, міста, церкви, князівський світ). Художня культура Київської Русі.</p>	2
<p>Тема 11 Історико-культурний поступ героїчної доби (XIV–XVIII ст.)</p>	<p>Україна в культурно-політичній системі польсько-литовської держави. Українські гуманісти доби Відродження. Козаччина як культурне явище. Освіта і наука в українській духовності. Джерела й основні риси українського бароко. Українська культура доби Просвітництва (XVIII ст.). Художня культура України XIV-XVIII ст. (література, архітектура, живопис, музика)</p>	4
<p>Тема 12 Культура України XIX ст. – поч. XX ст.</p>	<p>Загальні тенденції розвитку культури в українських землях імперської доби. Генеза та періодизація національно-культурного Відродження XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство. Громадсько-політичні рухи в Україні. Розвиток української літератури у XIX ст. Основні напрямки розвитку художньої культури України XIX – поч. XX ст.</p>	2

Закінчення таблиці 3

1	2	3
<p>Тема 13 Культура України XX ст. – поч. XXI ст.</p>	<p>Періодизація та загальні риси культурного процесу в Україні у XX ст. Культурне піднесення 20-х років XX ст. Український авангард. Культура України в період радянського тоталітаризму. «Соціалістичний реалізм». Культура повсякденного життя. Науково-технічна культура України. Гуманітарна культура України. Люди Свободи. «Історія – культура»: сучасні практики збереження культурної спадщини України.</p>	<p>3</p>

Основним видом представлення самостійної роботи є виступ – доповідь на задану тему. Особливістю підготовки виступів є спрямованість на подання інформації та результатів усно. Самостійне опрацювання студентом навчального матеріалу, що є предметом усного обговорення на практичних заняттях, передбачає опрацювання здобувачами вищої освіти основних положень відповідей, формулювання висновків на основі вивченого матеріалу, уточнення та доповнення опанованого матеріалу.

При підготовці до практичних занять необхідно продумати зміст відповіді на кожне питання плану практичного заняття, а також логічну структуру відповіді, суттєві її елементи, опрацювати відповідні інформаційні ресурси. Важливо розвивати вміння формулювати власну думку, виявляти громадянську позицію, що засвідчує, зокрема, й рівень морально-етичної зрілості здобувачів.

Самостійна робота студента з вивчення навчального матеріалу може виконуватися в бібліотеці Університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

Для самоконтролю засвоєння навчального матеріалу пропонуються питання за кожною темою практичного заняття:

Тема 1 Українські студії: коло історичних джерел

1. Які різновиди історичних джерел, на Вашу думку, є актуальними для дослідження історико-гуманітарних студій України?

2. Яку роль в дослідженні історії України відіграють спеціальні історичні дисципліни?

3. Який джерельно-інформаційний потенціал спеціальних історичних дисциплін (боністики, фалеристики, геральдики, палеографії, сфрагістики, ономастики) дозволив історикам України засвідчити важливі історичні факти? Наведіть приклади.

4. Поясніть, чому за доби СРСР можливості використання всього комплексу джерел з історії України були обмеженими.

5. Який тип історичних джерел дозволяє відтворювати складні процеси формування етносу, його мови, літератури, національної свідомості, героїзму у боротьбі за незалежність?

Тема 2 Українські студії:

вітчизняна та зарубіжна історіографія

1. Хто з істориків, на Вашу думку, відіграв визначну роль у збереженні й подальшому розвитку кращих традицій українського джерелознавства?

2. Назвіть історико-культурні (насамперед писемні) джерела, що були вивезені з України в інші країни і все ще перебувають там.

4. Відомо, що процес формування та закріплення національної ідентичності здійснюється за допомогою творення символічних систем та «культурних об'єктів». Наведіть приклади культурних артефактів, що є символами української національної ідентичності.

5. Чим, на Вашу думку, відрізняється другий період в українській історіографії – «козацько-старшинський або козацького літописання» (кінець XVI – середина 18 ст.) від першого, «літописного» (XI – XVI ст.)?

Тема 3 Етнографія України:

теоретичні засади та історична практика

1. За теоріями етногенезу, початок формування етнічних спільнот ототожнюється з періодом виникнення та масового сприйняття людністю свого етноніму, своєї етнічної самоназви. Проінтерпретуйте концептуальні припущення дослідників щодо початку етногенезу українців (пізній неоліт, доба середньовіччя, або ХІХ ст.).

2. Чи вірним, на Вашу думку, твердження етнографів, що одвічними етнічними українськими землями є Київщина, Полтавщина, Чернігівщина, Волинь, Поділля, Галичина, Північна Буковина, Закарпатська Україна, Холмщина, Лемківщина, Посяння? Обґрунтуйте свою відповідь.

3. Охарактеризуйте поняття «українська етнічна ідентичність» та як воно корелюється з поняттям «національна ідентичність».

4. Чи погоджуєтеся Ви з етнографічною тезою, що ідентифікація з етносом за певних умов стимулює самоорганізацію етнічної спільноти на засадах її етнічних інтересів і потреб, а також забезпечує самозахист у ситуаціях міжетнічної напруженості? Обґрунтуйте свою відповідь.

5. Яких видатні етнографів України Ви знаєте? Обґрунтуйте їх внесок у дослідження українства.

Тема 4 Історико-етнографічні регіони України

1. Окресліть етнографічні особливості найдавнішого історико-етнографічного регіону України.

2. За яких історичних обставин з'явилася Слобідська Україна?

3. У чому виявляється специфіка повсякденного буття українців Полісся?

4. Який історико-етнографічний регіон України зберіг назву з часів Київської Русі?

5. За яких історичних обставин формувався південь України?

Тема 5 Історичні дискурси соціальної та національної боротьби в домодерній Україні

1. У чому, на Вашу думку, полягає історична особливість соціальних відносин у давньоруській державі, що ставали джерелом соціальних конфліктів?
2. Поясніть особливості боротьба в українських землях з соціальним та національним гнобленням за часів Речі Посполитої.
3. Сформулюйте особисту думку про роль українського козацтва у формуванні української національної ідентичності.
4. Визначить, якими соціальними, релігійними та національними реаліями XVIII ст. був зумовлений гайдамацький рух в Україні.
5. Яке місце в історії соціальної боротьби українців посідає рух опришків?

Тема 6 Модерні візії національної боротьби в Україні у ХХ ст.

1. Як, на Вашу думку, корелюються поняття «нація» та «національна держава»?
2. Охарактеризуйте три етапи українського національного відродження XIX ст.
3. Чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що українська революція 1917-1921 рр., як суспільно-політичне явище історії України модерного часу, стало логічним завершенням розвитку українського національно-визвольного руху XIX ст. і водночас визначило характер перебігу української історії ХХ ст.? Обґрунтуйте свою відповідь.
4. У яких формах здійснювалася соціальна та національна боротьба в Україні за часів СРСР (1920–1991 рр.)?
5. Визначить характерні риси українського дисидентського (опозиційного) руху.

Тема 7 Державотворення українського народу у добу середньовіччя та нової історії

1. Яке місце, на Вашу думку, посідає Київська Русь в середньовічній історії Східної Європи?
2. Які факти свідчать про те, що Галицько-Волинська держава стала спадкоємницею Київської держави?
3. Проаналізуйте систему політичної влади доби Гетьманщини.
4. Чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що творення Української козацької держави стало наслідком відродження й розвитку державотворчих традицій України-Руси? Обґрунтуйте свою відповідь.
5. Поясніть, як козацтво стало політичною елітою, за якої Україна офіційно стала державою.

Тема 8. Державотворчі процеси в Україні у ХХ ст. – на початку ХХІ ст.

1. Поясніть основні причини надзвичайної революційної активності українського народу у 1917 р.
2. Визначить відмінності у державотворчих прагненнях очільників Української революції (1917-1921 рр.).
3. Загальновідомо, що Гетьман Павло Скоропадський зробив українське державотворення надзвичайно плідним та інтенсивним процесом. Перерахуйте основні здобутки Гетьмана.
4. Чи погоджуєтеся Ви з твердженням, що Українська революція зазнала поразки, бо протидіяла агресії з кількох боків? Обґрунтуйте свою відповідь.
5. Наведіть аргументи на користь твердження, що 24 серпня 1991 року відбулося фактично не здобуття, а відновлення незалежності України.

**Тема 9. Український етнос
в культурно-цивілізаційній ретроспективі**

1. Поясніть сутність взаємозв'язків «історія – культура», «культура – цивілізація».
2. Охарактеризуйте найдавніші археологічні культури на теренах України.
3. Які культурні артефакти вважаються найдавнішими архітектурними спорудами людства?
4. З якого часу, на Вашу думку, розпочався процес етногенезу слов'ян?
5. Визначить особливості початку культурно-цивілізаційного шляху українського народу.
6. Які пам'ятки духовної і матеріальної культури прадавнього населення України Ви вважаєте найвидатнішими?

Тема 10. Культура княжої доби X – XIII ст.

1. До якого періоду європейської культури належить культура Київської Русі?
2. Які факти свідчать про широке розповсюдження писемності серед населення Київської Русі?
3. Продовжить речення: «На відміну від язичництва, яке не виокремлювало людину із природи, християнство запропонувало свою світоглядну концепцію, згідно якої...».
4. У чому полягає значення християнства для розвитку культури Київської Русі?
5. Відомо, що общинне життя слов'ян ґрунтувалося на традиційному (звичаєвому) праві, яке з часом було замінено на державне. Охарактеризуйте збірку перших давньоруських законів Київської Русі.
6. Визначить особливості давньоруського мистецтва.

7. Коли в Київській Русі з'явилася монументальна кам'яна давньоруська архітектура? Назвіть найвідоміші архітектурні пам'ятки давньоруської архітектури.

Тема 11. Історико-культурний поступ героїчної доби (XIV–XVIII ст.)

1. Яке місце посідала Україна в культурно-політичній системі польсько-литовської держави?

2. Охарактеризуйте культуротворчу діяльність українських гуманістів доби Відродження.

3. Продемонструйте, як козаччина репрезентує українську національно-культурну традицію та українську національну ідентичність.

4. Охарактеризуйте роль церкви в розвитку української освіти XIV – XVII ст.

5. Яка рукописна книга XVI ст. вважається свяцинею України, на ній складають присягу на вірність народові українські президенти?

6. Висловіть свою думку щодо місця українського бароко у розвитку національної культури.

7. Наведіть приклади, що підтверджують історичний факт: організаторами просвітництва в Росії були українці.

Тема 12. Культура України XIX ст. – поч. XX ст.

1. Охарактеризуйте загальні тенденції розвитку культури в українських землях імперської доби.

2. Окресліть генезу національно-культурного Відродження XIX ст.

3. Поясніть твердження, що кирило-мефодіївці відкрили нову сторінку української політичної свідомості та української культури.

4. Назвіть лідерів громадсько-політичних рухів в Україні XIX – поч. XX ст.

5. Визначить сутнісні риси розвитку української літератури у ХІХ ст.
6. Відомо, що творчість Тараса Шевченка є глибоко символічною. Що, на Вашу думку символізує образ Катерини?
7. Які мистецькі тенденції, на Вашу думку, набули потужного розвитку в Україні ХІХ – поч. ХХ ст.

Тема 13. Культура України ХХ ст. – поч. ХХІ ст.

1. Визначить загальні риси культурних процесів в Україні у ХХ ст.
2. Окресліть сутнісні риси українського модерну.
3. Кому з українських діячів належить ідея про особливу роль науки в національній культурі та авторство вчення про ноосферу?
4. Розкрийте історико-культурне значення періоду культурного піднесення в Україні в 20-х рр. ХХ ст.
5. Проаналізуйте систему радянського тоталітаризму з точки зору впливу на гуманітарний простір України та культуру повсякденного буття.
6. Охарактеризуйте сучасні практики збереження культурної спадщини України.
7. Охарактеризуйте культурну специфіку «постмодернізму» в українській культурі.

3 ПІДГОТОВКА ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Підготовка здобувачів вищої освіти до поточного контролю (у формі тестування) з навчальної дисципліни «Українські історико-гуманітарні студії» передбачає систематизацію набутих знань. Зокрема, рекомендується переглянути зміст тем модулю, повторити увесь навчальний матеріал, скласти додаткові опорні конспекти та «сигнальні схеми» для кращого засвоєння матеріалу, повторити хронологію важливих історичних подій. Тестування проводиться як певний підсумок роботи над вивченням тем, має комплексний характер, тобто перевіряє знання, вміння і навички, здобуті й вироблені здобувачами вищої освіти в межах одного змістового модуля.

Таблиця 4 – Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розподіл балів
<i>Змістовий модуль 1</i>	50
Практичне заняття 1-8 (усне опитування) *5 балів	40
Тестове завдання за Змістовим модулем 1 (на платформі MOODLE)	10
<i>Змістовий модуль 2</i>	50
Практичне заняття 1-7 (усне опитування) *5 балів	35
Тестове завдання за Змістовим модулем 2 (на платформі MOODLE)	15
Всього за модулем	100

З метою якісної підготовки до тестування варто зосередити увагу на узагальненні та систематизації знань.

Тест за змістовим модулем складається як система завдань, що дозволяє виміряти рівень опанування здобувачем навчального матеріалу. З огляду на технологічні можливості платформи MOODLE, усі студенти академічної групи

виконують тестові завдання одночасно і з однаковими правилами оцінювання результатів.

Тестові завдання з «Українських історико-гуманітарних студій» мають свою специфіку і часто потребують не тільки знань, а й умінь здобувачів вищої освіти аналізувати, порівнювати історичні події. Приклади тестових завдань з навчальної дисципліни «Українські історико-гуманітарні студії»:

Тестове завдання на розпізнавання чи розрізнення, класифікацію об'єктів, явищ понять, з вибором однієї правильної відповіді:

Етногенез слов'ян починається за часів:

- а) палеоліту,
- б) мезоліту,
- в) неоліту,
- г) енеоліту,
- д) епохи бронзи і раннього заліза.

Тестове завдання з вибором декількох правильних відповідей:

Виберіть ознаки «неолітичної революції»:

- а) оволодіння вогнем,
- б) перехід від матріархату до патріархату,
- в) перехід до виробляючого господарства,
- г) привласнюючий спосіб господарювання,
- д) оволодіння гончарним ремеслом,
- є) винайдення технології плавлення металів,
- ж) поява наскальних малюнків.

Тестове завдання з вибором альтернативної відповіді:

Чи вірним є твердження: «У дохристиянську добу давньоруська архітектура носила побутовий характер (хати, хорони, фортеці)»?

- а) вірне,
- б) невірне.

Тестове завдання на встановлення відповідності:

Встановіть територіальну відповідність розселення давньослов'янських племен:

1. Сіверяни	А. вздовж Дніпра аж до Чорного і Азовського морів
2. Поляни	Б. сучасні Чернігівська, Сумська, Полтавська, частково Харківська області
3. Древляни	В. сучасна Житомирська область, басейні річки Прип'ять
4. Уличі	Г. сучасні Київська та Черкаська області

При підготовці до виконання тестових завдань варто брати до уваги, що завдання на встановлення відповідності потребують більше часу, ніж завдання з однією правильною відповіддю. Зазвичай на виконання одного тестового завдання закритого типу відводить від 1 хвилини до 1,5 хвилини. Тож важливо слідкувати за часом, уважно читати тестове завдання, застосовувати логічне мислення. Для виконання таких тестових завдань має бути передбачений час, щоб прочитати всі запитання та запропоновані відповіді до них, обміркувати запропоновані відповіді, обрати / позначити одну (або ж іншу кількість правильних відповідей).

Системою дистанційного навчання Moodle також передбачено створення таких видів тестових завдань:

– коротка відповідь (завдання відкритої форми) – звичайні питання або питання на заповнення порожніх місць;

– заповнення прогалін у тексті (завдання закритої форми) – відповіддю на це питання є заповнення прогалін у самому запитанні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О. Історія України [Електронний ресурс] : підручник (Альма-Матер) / О. Бойко. – 8 вид., перероб., доповн. – Київ: «Академія», 2021. – 640 с. – URL: <https://academia-ps.com.ua/product/61>.
2. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність [Електронний ресурс] / О. Гнатюк // Український науковий інститут Гарвардського університету. – Київ: Критика, 2005. – 528 с. – URL: <http://resource.history.org.ua/item/0009786>.
3. Грицак Я. Розмови про Україну [Електронний ресурс] / Я. Грицак, І. Хруслінська. – Київ: Дух і літера, 2018. – 360 с. – URL: <https://duh-i-litera.com/bookstore/rozmovy-pro-ukrainu>.
4. Історія світової і української культури [Електронний ресурс] : підручник для вищ. закл. освіти / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – Київ: Літера ЛТД, 2006. – 480 с. – URL: <https://kmaesm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/grechenko-v.-chornyj-i.-kushneruk-v.-rezhko-v.-2006-istoriya-svitovoyi-ta-ukrayinskoyi-kultury.pdf>.
5. Історія України (соціально-політичні аспекти): Хрестоматія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. О. Костилюва ; НТУУ «КПІ». – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2009. – 338 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/24584>.
6. Історія України [Електронний ресурс] : курс лекцій / І. М. Рассоха, Г. Г. Фесенко, О. Л. Рябченко, Ю. І. Стрілець. – Харків: ХНАМГ, 2010. – 247 с. – URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/11317972.pdf>.
7. Історія України [Електронний ресурс] : підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.] ; за заг. ред. д-р іст. наук, проф. М. І. Бушина, д-р іст. наук, проф. О. І. Гуржія. – Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с. – URL: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/13039/1/020063092.pdf>.

8. Історія України [Електронний ресурс] : словник-довідник для студентів вищих навчальних закладів / М. В. Яцюк, Л. М. Жванко, О. Л. Рябченко, Г. Г. Фесенко ; за ред. М. В. Яцюка ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків: ХНАМГ, 2010. – 247 с. – URL: <https://core.ac.uk/reader/11326180>.

9. Історія української культури [Електронний ресурс] / І. Крип'якевич [та ін.] ; під заг. ред. І. Крип'якевича. – Київ: Либідь, 2002. – 656 с. – URL: <http://elib.nplu.org/object.html?id=124>.

10. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу / І. Огієнко. – URL: Вид-во Книгарні Є. Череповського, 1918. – 272 с. – URL: <http://elib.nplu.org/object.html?id=323>.

11. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності = The Gates of Europe. A History of Ukraine / С. Плохій : [пер. с англ. Р. Ключка]. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – (*Наукова бібліотека ХНУМГ ім. О. М. Бекетова*, Шифр зберігання: 63.3(4УКР) ПЗ9).

12. Попович М. Нариси історії культури України / М. Попович. – 2-е вид., допов. – Київ : АртЕк, 2017. – 727 с. – URL: https://www.yakaboo.ua/ua/naris-istorii-kul-turi-ukraini.html#media_popup_fragment.

13. Танцюра В. Історія України : навч. посібник / В. Танцюра, С. Куліш, О. Пересада. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – URL: http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/metod_ua/Histof_Ukraine.html.

14. Українські історико-гуманітарні студії: навчальний посібник / [за ред. М. В. Яцюка] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків, 2021. – 347 с. – URL: https://eprints.kname.edu.ua/58965/1/2021_%D0%9F%D0%95%D0%A7_28%D0%9D_%D0%A3%D0%86%D0%93%D0%A1.pdf.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

1. 10 Днів незалежності – історичний серіал про становлення України / Центр досліджень визвольного руху. – URL: <https://www.youtube.com/channel/UC8KEAQRm6BKHI0nzRXVgDJw>.
2. Internet Encyclopedia of Ukraine (IEU). – URL: <http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CH%5CI%5CHistoryofUkraine.htm>.
3. Ukraïner: Експедиція Україною – люди, місця, події. – URL: <https://ukraïner.net/>.
4. YouTube канал імені Т. Г. Шевченка. – URL: <https://www.youtube.com/channel/UC1Q2MLy0DEswY-1ZheTcYig>.
5. Енциклопедія історії України / НАН України, Інститут історії України. – URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>.
6. Історія без міфів. Минуле без прикрас та фальсифікацій. – URL: <https://www.youtube.com/channel/UCXx3yVx9paWJ-BLZVqQ8CRQ>
7. Культура України. – URL: <https://web.archive.org/web/20131019123522/http://k-ua.net/>.
8. Культурно-історичний портал «Спадщина предків». – URL: <https://spadok.org.ua/>.
9. Україна інкогніта: краєзнавчий портал / Український культурний фонд. – URL: <http://ukrainaincognita.com/>.
10. Фесенко Г. Г. Українські історико-гуманітарні студії : дистанційний курс / Г. Г. Фесенко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. – URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=758>.

Виробничо-практичне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з навчальної дисципліни**

«УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИКО-ГУМАНІТАРНІ СТУДІЇ»

*(для здобувачів вищої освіти спеціальностей 022 – Дизайн,
023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація,
185 – Нафтогазова інженерія та технології, 193 – Геодезія та землеустрій,
206 – Садово-паркове господарство)*

Укладач **ФЕСЕНКО** Галина Григорівна

Відповідальний за випуск *М. В. Яцюк*

За авторською редакцією

Комп'ютерний набір та верстання *Г. Г. Фесенко*

План 2021, поз. 552М

Підп. до друку 26.10.2021. Формат 60*84/16.
Електронне видання. Ум. друк. арк. 1,4.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №5328 від 11.04.2017.